

РЕЦЕНЗІЯ

НА ДИСЕРТАЦІЮ ГУНЬКА ЛЕОНІДА ВОЛОДИМИРОВИЧА НА ТЕМУ: «ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ БОРОТЬБИ З НЕЗАКОННИМИ ЗБРОЙНИМИ ФОРМУВАННЯМИ В УКРАЇНІ»,

подану до захисту у разову спеціалізовану раду
Національного університету «Львівська політехніка»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

**Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами,
темами.**

Актуальність дослідження зумовлена тим, що після початку повномасштабної агресії РФ проти України до ключових зовнішніх загроз належать загрози з боку РФ та загрози з боку руйнування загалом системи міжнародної безпеки. Російсько-українська війна показала також кризу та неспроможність глобальних та регіональних систем безпеки адекватно реагувати на виклики пов'язані із війною, а також відсутність у системах безпеки механізмів протидії погрозам та ядерному шантажу. У роботі визначено тенденції зростання ризиків для України, серед яких основні: зростання невизначеності і непередбачуваності поведінки ключових держав-лідерів; ускладнення стратегічного прогнозування, визначення стратегічних пріоритетів та координація спільних дій міжнародного співтовариства з вирішення конфліктів та криз; наявність розбіжностей щодо «воєнного» чи «дипломатичного» розв'язання конфлікту; невизначеність щодо масштабів та форми військово-технічної допомоги Україні; невизначеність щодо статусу і розвитку РФ після завершення війни; схильністю ключових демократій (США, Великобританія, ЄС тощо) довіряти бюрократичним процедурам, а не оперативності прийняття рішень. Тому автором розглянуто питання засад формування стратегії загалом і з питань національної безпеки зокрема. Наголошено на тому, що в українському законодавстві відсутні єдині підходи до визначення поняття стратегічних правових актів, їх особливостей та ролі в системі нормативно-правового

регулювання, місця в ієрархії правових актів, що вказує на необхідність дослідження у даному напрямку.

Дисертаційне дослідження здійснене в межах науково-дослідної теми кафедри публічного врядування на тему: «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повоєнного відновлення України» (Scientific Foundations for Ensuring Sustainable Development of Territorial Communities and Territories in the Conditions of National Challenges and Post-War Recovery of Ukraine), державний реєстраційний номер: 0124U000016 (12/2023 – 12//2026).

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій.

Розроблені автором і викладені у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації мають достатній рівень обґрунтування. Дисертант опрацював і осмислив значну кількість фахової літератури. При дослідженні питань, які витікають із теми дисертації, у кожному конкретному випадку автор критично осмислює здобутки науковців, висловлюючи при цьому свою думку, що засвідчує високий рівень наукової культури здобувача. Зроблені у дисертації висновки та рекомендації логічні і є результатом всебічного, об'єктивного аналізу досліджуваної теми, здійсненого за допомогою сучасного наукового інструментарію. У процесі дослідження застосовано загальнонаукові та спеціальні прийоми і методи пізнання.

Структура і зміст дисертаційної роботи. відповідність дисертаційної роботи встановленим вимогам.

Ознайомлення зі змістом дисертації Л.В. Гунька дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження є завершеною науковою працею, виконаною самостійно й відповідно до встановлених вимог. Дисертація складається із вступу, трьох розділів з висновками до них, загальних висновків, списку використаних джерел (205 позицій) та додатків (6 позицій). Повний обсяг дисертації становить 227 сторінок, з яких 179 сторінок - основний текст.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає у концептуальній визначеності теоретико-методологічних та

функціональних засад державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями (НЗФ) в Україні та розробленні пріоритетних етапів її формування, що конкретизовано у низці наукових положень, де: *уперше* обґрунтовано концептуальні засади боротьби з НЗФ в Україні, що полягають у розробленні теоретико-методологічних та функціональних засад формування державної стратегії боротьби з НЗФ в Україні; визначенні можливостей застосування державної стратегії через аналіз актуальних загроз національній безпеці від НЗФ, аналіз та вибір форм та способів дій проти НЗФ як механізмів досягнення державної стратегії боротьби з НЗФ; обґрунтуванні пріоритетних етапів формування державної стратегії з врахуванням балансу національних та міжнародних тенденцій, концептуалізації доцільності формування державної стратегії та розробленні змісту і основних складових елементів державної стратегії боротьби з НЗФ в Україні. У роботі *удосконалено* категорійний апарат у сфері національної безпеки і боротьби з НЗФ, зокрема уточнено поняття: «національні інтереси», «система національної безпеки», «державне управління національною безпекою», «незаконні збройні формування»; що на відміну від існуючих визначень, дозволить повніше розкрити їх значення в контексті формування функціональних засад державної стратегії боротьби з НЗФ, зокрема для визначення функцій державних інституцій відповідно до їх наявних компетенцій, статусу, можливостей управлінських впливів, розподілу повноважень; механізми досягнення цілей державної стратегії боротьби з НЗФ через застосування форм та способів дій проти НЗФ, зокрема в частині формування вимог для сил боротьби з НЗФ та їх практичного застосування; використання принципів лінійності та нелінійності до управлінських рішень у боротьбі з НЗФ; формування заходів спеціальних сил; застосування операцій, які сприяють виявленню та ідентифікації НЗФ; підтримки громадянами органів публічної влади; застосування заходів забезпечення фінансової та інформаційної безпеки; державну політику у сфері національної безпеки та оборони загалом та у сфері боротьби з НЗФ зокрема, через узагальнення основних принципів розробки стратегічних документів у сфері національної безпеки, запобігання конфліктам

пов'язаних з НЗФ, підготовку держави до участі в конфлікті та застосування воєнної сили.

Повнота викладення основних наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації в опублікованих працях.

Основні результати дослідження викладені у 13-ти наукових публікаціях: три з них – у фахових наукових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз (в тому числі дві у співавторстві, одна – одноосібно), дві – в зарубіжних наукових виданнях, 8 – наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації (в тому числі 6 – на міжнародних наукових конференціях). Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

Практичне значення одержаних результатів. Ознайомлення з науковими результатами дослідження дає підстави наголосити, що основні висновки, теоретичні положення та рекомендації, розроблені та запропоновані автором у дисертації, можуть використовуватися органами державної влади у сфері стратегічного планування, зокрема у діяльності державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, РНБО, ЗСУ, СБУ, Національної гвардії, Національної поліції, інших підрозділів сил безпеки й оборони, Міноборони та інших центральних органів виконавчої влади, а також при викладанні у закладах вищої освіти. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані для подальших науково-дослідних розробок у сфері державного планування, стратегування питань національної безпеки, зокрема щодо формування державної стратегії боротьби з НЗФ.

Дискусійні моменти, зауваження та рекомендації до роботи. Загалом, позитивно оцінюючи теоретичний й практичний доробок дисертаційного дослідження, вважаємо навести наступні зауваження, дискусійні моменти та рекомендації:

1. У п.1.1. «Понятійно-категорійний апарат формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями» видається доцільним систематизувати та структурувати понятійно-категорійний апарат, наведений у підрозділі, адже державна стратегія боротьби з незаконними збройними формуваннями розглянута здебільшого як складова стратегії національної безпеки України. Тому варто враховувати специфічний вид публічного управління, який охоплює систему відповідних органів та функцій, повноважень та відповідальності, а відтак, відповідні поняття.

2. Нормативно-правове забезпечення передумов формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями, розкриті у п. 2.2 досить поверхово торкається міжнародних правових актів, зокрема тих, які належним чином ратифіковані Україною та становлять невід'ємну частину національного законодавства України і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства.

3. У п.3.3 «Розроблення змісту та основних складових елементів державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями» здебільшого розглянуто питання засад формування стратегії загалом і з питань національної безпеки зокрема. Автор зазначає, що у контексті розроблення змістовного наповнення безпекових стратегій доцільно за основу брати низку вже розроблених та апробованих документів, серед яких: Стратегія національної безпеки України, Стратегія забезпечення державної безпеки, Стратегія інформаційної безпеки, Стратегія кібербезпеки України, Стратегічна концепція НАТО, Закон України «Про основи національної безпеки України», Закон України «Про національну безпеку України» та інші нормативно-правові акти у сфері національної безпеки, державного стратегування, діяльності сил оборони. Тобто, підрозділ за змістом більше націлений на аналіз та вивчення зазначених документів, зокрема їх складових частин, елементів, розділ та інше, що, безумовно є корисним, але не цілком відповідає заявленій назві підрозділу.

Втім, наголошуємо, що зазначені вище зауваження не завадили загальному позитивному сприйняттю представленого наукового дослідження і несуть характер рекомендацій.

Загальні висновки та оцінка дисертації.

Представлене на рецензування дисертаційне дослідження «Формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями в Україні» є завершеною, самостійною роботою на правах рукопису, що виконане на належному науковому рівні. За актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем і практичною значущістю, а також змістом та оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації». Її структура та обсяг відповідають вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 29 Постанови Кабінету Міністрів України № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 року, а також «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 року. Автор дисертаційного дослідження - Гунько Леонід Володимирович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Рецензент:

доктор історичних наук, професор,
професор кафедри публічного врядування
Інституту адміністрування, державного управління
та професійного розвитку
Національного університету

«Львівська політехніка»

Підпис Ореста Красівського засвідчую
Вчений секретар
Національного університету «Львівська політехніка»
кандидат технічних наук, доцент

Орест КРАСІВСЬКИЙ

Роман БРИЛИНСЬКИЙ